

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ – НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ КОМПЛЕКСІВ У РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

УДК 373.018.43:373.091.12.011.3-051

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.312259>

Анна Жукова, PhD за спеціальністю Освітні, педагогічні науки,
викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу
Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
Ірина Марчук, директор опорного закладу – навчально-виховного комплексу
“Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад –
позашкільний навчальний заклад – гімназія”
Асканія-Нова селищної ради Херсонської області

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ – НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ КОМПЛЕКСІВ У РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті досліджено особливості педагогічної компетентності вчителів опорних закладів навчально-виховних комплексів, що виконують свою професійну діяльність в умовах дистанційної освіти. Актуальність статті полягає у вивченні педагогічної компетентності, яка виступає одним із головних чинників високої ефективності освітнього процесу під час дистанційного навчання. У сучасних умовах в нашій країні виникає особлива потреба в дистанційному навчанні. У зв'язку з модернізацією освіти та створенням опорних закладів виникає проблема вивчення впровадження у них дистанційної форми навчання. На базі Опорного закладу навчально-виховного комплексу “Загальноосвітня школа I-III ступенів – навчальний дошкільний заклад – позашкільний навчальний заклад – гімназія” ми провели дослідження особливостей роботи педагогів. Для цього було проведено онлайн дослідження, за яким визначено основні форми взаємодії учасників навчального процесу під час дистанційного навчання. Ми дослідили форми роботи вчителів, аспекти удосконалення їх педагогічної майстерності. З огляду на спостереження та спілкування з працівниками опорного закладу освіти висвітлили основні моменти педагогічної діяльності в умовах окупації та в контексті дистанційного навчання.

Ключові слова: педагогічна діяльність; дистанційне навчання; дистанційна освіта; освітня система; технології дистанційного навчання; опорний заклад освіти; філія; онлайн-навчання.

Табл. 1. Літ. 13.

Anna Zhukova, PhD in the Specialty Educational, Pedagogical Sciences,
Lecturer of the Foreign Languages and Military Translation Department,
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy
Iryna Marchuk, Director of the Educational Complex
“Secondary School of I-III levels – Preschool Educational Institution –
Out-of-school Educational Institution – Gymnasium”
Askania-Nova Urban-Type Settlement Council, Kherson Region

PECULIARITIES OF PEDAGOGICAL ACTIVITY OF TEACHERS OF SUPPORTING INSTITUTIONS – EDUCATIONAL COMPLEXES IN THE FRAMEWORK OF DISTANCE LEARNING

The article examines the peculiarities of the pedagogical competence of teachers of supporting institutions of educational complexes who carry out their professional activities in the context of distance education. The relevance of the article lies in the study of pedagogical competence, which is one of the main factors of high efficiency of the educational process in distance learning. The purpose of the article is to study the peculiarities of pedagogical activity of teachers of supporting institutions of educational complexes operating within the framework of distance education. This goal involves a number of tasks, in particular, determining the peculiarities of pedagogical activity in the context of distance learning; teacher competence and the impact of distance education on it; difficulties in pedagogical activity in distance learning. The article studies the role of distance learning, its basic principles and advantages, including flexibility. In today's world, there is a special need for distance learning in our country. Due to the modernisation of education and the creation of hub institutions, the problem of studying the introduction of distance learning in these institutions arises. We conducted a study of the peculiarities of teachers' work on the basis of the supporting institution of the educational complex “Secondary school of I-III degrees – preschool educational institution – out-of-school institution – gymnasium”. To do this, we conducted an online survey that identified the main forms of interaction between participants in the educational process during distance learning. We studied the forms of teachers' work and aspects of improving their pedagogical skills. Based on observations and communication with the staff of the hub educational institution, we highlighted the main points of pedagogical activity under occupation and in the context of distance learning.

Keywords: pedagogical activity; distance learning; distance education; educational system; distance learning technologies; hub educational institution; branch; online learning.

Вступ. Одним із найбільш глобальних в умовах сучасності є процес інформатизації суспільства. Сучасні інноваційні технології проникають й поширюються у всі сфери людської діяльності, зокрема в галузь освіти. Сфера освіти також відображає глобальні трансформації, вступивши в нову еру інформатизації та інформаційних технологій. Освіта почала залучати до свого інструментарію нові технології навчання. Одним із напрямів модернізації, реформування та впровадження новітніх технологій є дистанційне навчання, що здатне забезпечувати безперервність та якість навчання навіть в кризових умовах. Особливо це стосується сьогодення, коли Україна перебуває в умовах війни. Нині дистанційне навчання поширене по всій країні й вимагає від працівників освітньої сфери адаптації до нових складних умов праці, адже воно здатне захистити учнів та педагогів від загроз для їхнього життя. У зв'язку з теперішніми умовами проблема дистанційних форм навчання стає надзвичайно актуальною [8, 99]. Крім того, набуває актуальності педагогічна діяльність, яка виступає одним із головних чинників високої ефективності освітнього процесу під час онлайн-навчання.

В останні роки проблема дистанційного навчання привертає увагу значної кількості науковців. Його теоретичними, методичними та методологічними аспектами займалися такі дослідники: С. Вітвицька, О. Тищенко, А. Петров, В. Олійник, В. Кухаренко, Є. Полат, П. Стефаненко та ін. Проблеми підготовки вчителів до організації дистанційного навчання в закладах освіти була стала предметом студювання В. Бикова, В. Олійника, П. Стрільця, Г. Кравцової, Б. Шуневича, В. Ясулайтіс, Н. Гузій, В. Солдаткіної та багатьох інших.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є дослідження особливостей педагогічної діяльності вчителів опорних закладів навчально-виховних комплексів, який діє у рамках дистанційної освіти. Досягнення зазначеної мети передбачає виконання таких завдань: 1) визначення особливостей педагогічної діяльності вчителів опорних закладів навчально-виховних комплексів в умовах дистанційного навчання; 2) виділення основних характеристик дистанційної освіти, які впливають на компетенцію вчителя; 3) дослідження труднощів педагогічної діяльності вчителів в умовах дистанційної освіти.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в ході дослідження були використані як теоретичні, так і емпіричні методи. Зокрема, застосовувалися методи спостереження та опису, а також такі методи, як порівняння, узагальнення, аналогія, моделювання та інші.

Результати дослідження. В Україні останні роки значного поширення набув інформаційний простір. Це пов'язано передовсім зі світовою пандемією, а з недавнього часу ще й з початком повномасштабної війни. Ці кризові умови зумовили перехід багатьох сфер життя у режим онлайн.

Водночас постала проблема якісного та безпечного навчання, адже освіта має бути доступною усім й за будь-яких умов. Усе в сукупності сформулювало потребу модернізації освіти та її реформування, одним із напрямів якого є запровадження дистанційного навчання. Дистанційна форма освітнього процесу сьогодні є найбільш обґрунтованою та безпечною. Вона дає змогу поєднувати синхронний та асинхронний режими навчання шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Насамперед виникає необхідність розкрити сутність дистанційного навчання. Відповідно до нормативних документів, дистанційне навчання регулюється Наказом Міністерства освіти і науки України № 466 "Про затвердження Положення про дистанційне навчання", який визначає основні принципи та порядок організації цього процесу. Тут зазначено, що дистанційне навчання є індивідуалізованим процесом набуття знань, навичок, умінь та способів людської пізнавальної діяльності, що відбувається під час навчального процесу у віддалених один від одного учасників [12].

Однак попри свою відмінність від традиційних форм, дистанційне навчання характеризується таким самим компонентним складом – цілі, методи, зміст, засоби навчання, організаційні форми. До специфічних рис відносять креативний, телекомунікативний та особистісний характер навчального процесу. Його характерними ознаками є гнучкість, індивідуалізація навчання, інтерактивність, паралельність, якість, економічність [1, 4]. Дистанційне навчання передбачає наявність для учасників процесу доступу до всесвітньої мережі Інтернет та технічне забезпечення у вигляді смартфона, планшета чи комп'ютера. Не менш важливим є володіння вчителем технологій дистанційного навчання [9, 40].

Дистанційна форма навчання може реалізуватися у синхронному та асинхронному режимах. У першому випадку відбувається навчання в реальному часі, учні й педагог мають можливість співпрацювати один з одним. Натомість в іншому мається на увазі навчання, що реалізується за графіком, зручним учителям, та відбувається за допомогою груп у соціальних мережах, дощок обговорень, різних засобів інформації. Тобто ця форма навчання є відкритою та доступною для всіх, незалежно від місця та проживання.

Головною перевагою такої форми навчання вважається незалежність її від часу та простору, а та-

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ – НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ КОМПЛЕКСІВ У РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

кож її екстериторіальність, тобто відсутність прив'язки до території, що особливо актуально для України в умовах війни. Водночас завданнями дистанційного навчання виступає розвиток творчих та інтелектуальних здібностей учнів завдяки відкритому і вільному користуванню сучасними освітніми ресурсами. Дистанційне навчання дає можливість реалізувати такі принципи [2, 112]:

- доступності навчання, що сприяє розширенню аудиторії, подоланню фізичних можливостей;
- індивідуальної спрямованості, що полягає у врахуванні індивідуальних особливостей учнів, створенні індивідуального темпу навчання;
- соціалізації навчання, а також врахування особистісних і комунікаційних особливостей учнів;
- розвитку інформаційної культури.

Усі зміни, які зумовило дистанційне навчання, стосуються не тільки технологічного забезпечення, вони торкнулися й ролі вчителя. Дистанційна форма навчання ставить перед педагогами нові цілі та завдання. На ефективність і результативність навчання передовсім впливає компетентність вчителя [9, 41].

Для того, щоб успішно навчати учнів в умовах дистанційного навчання, учитель повинен володіти комбінацією знань, навичок та умінь у сфері цифрових технологій. Ця компетентність визначає його вміння соціалізуватися та проводити успішну педагогічну діяльність за допомогою інформаційно-комунікативних технологій. У межах цієї компетентності виділяють їхні підвиди, тобто навички вчителя опрацьовувати інформацію, працювати з технологічними пристроями та програмним забезпеченням, розуміти роль дистанційного навчання і сучасних технологій в ньому [3, 10]. Саме вчителю належить керівна роль при дистанційному навчанні, тому їм необхідно володіти організаторськими і кваліфікаційними якостями. Вчителі мотивують учнів, діляться власним досвідом, контролюють навчальний процес.

Однак проблемі педагогічної діяльності вчителя в умовах дистанційного навчання у сучасних дослідженнях приділяється недостатньо уваги. Перед педагогом постають нові задачі, актуальним стає питання планування і реалізації навчального процесу, методичної, профорієнтаційної роботи тощо. Тобто вчителю потрібно адаптуватися до нових умов навчального процесу. Крім того, важливою складовою педагогічної діяльності є постійний саморозвиток та вдосконалення власних професійних компетентностей [10, 52]. Звичайно, це завдання не просте.

Особливо нелегким викликом організувати дистанційне навчання є для опорних закладів освіти, що почасти суперечить їх засадничим принципам. Успішність функціонування опорних закладів осві-

ти полягає у забезпеченні рівного доступу навчання для усіх осіб, що збігається із принципом дистанційного навчання. Однак проблема полягає у складній системі функціонування опорного закладу, на базі якого може діяти багато філій. Крім того, опорні заклади є відносно новим утворенням, яке ще формується та вдосконалює свою роботу і функціонування, тому необхідно розуміти, що таке є опорний заклад.

Опорний заклад освіти – це юридична особа, яка забезпечує право на здобуття повної загальної освіти. Головним завданням закладу є створення комфортних та безпечних умов для здобуття знань учнями. Опорний заклад складається з філій, які потребують якісного управління [13; 2]. Тобто опорний заклад має повний цикл класів, а його філії можуть мати як повний, так й обмежуватися, наприклад, початковими класами [5, 5].

Нові виклики для опорних закладів спричинила війна, деякі з них потрапили під окупацію, що, здається, зробило навчання неможливим. Однак сучасна система освіти знайшла вихід, на допомогу прийшло дистанційне навчання. Одним з опорних закладів, який сьогодні продовжує працювати в надзвичайно важких умовах є Опорний заклад – навчально-виховний комплекс “Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад – позашкільний навчальний заклад – гімназія” Асканія-Нова селищна рада Херсонської області [11]. Цей заклад був на кінцевому етапі реорганізації, проте, зважаючи на обставини окупації, реорганізацію призупинили. Однак школа існує в складних умовах, намагається боротися з викликами, хоче давати дітям якісні освітні послуги.

Основною формою організації навчання в умовах окупації та воєнного стану, в комплексі, що досліджується, стало дистанційне навчання. В умовах дистанційного навчання ОЗ НВК Асканія-Нова – гімназія використовують асинхронне та синхронне дистанційне навчання. Педагогічна діяльність вчителів комплексу має практично-орієнтоване спрямування та направлена на кінцевий якісний продукт навчання.

Під час дослідження особливості роботи вчителів школи в умовах дистанційного навчання ми провели онлайн-опитування для визначення найпоширеніших форм взаємодії між учасниками навчального процесу. Результати опитування представлені в таблиці 1.

Звідси, бачимо, що найчастіше вчителі для спілкування та навчання під час дистанційного навчання обирають месенджер, самостійний перегляд матеріалів, електронну пошту тощо. Для оцінювання педагоги використовують самостійні письмові роботи, тестування, захист проєктних робіт.

Таблиця 1

Форми взаємодії учнів та педагогів при дистанційному навчанні в Опорному закладі – навчально-виховному комплексі Асканія-Нова

Показник	Частота використання, %
<i>Способи зв'язку вчителів з учнями під час організації дистанційного навчання</i>	
Месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp та ін.)	90,2
Відеозв'язок через Zoom, Skype	63,5
Спеціальні навчальні програм (Google Class)	55
Електронна пошта	75,5
Самостійний дистанційний перегляд учнями презентаційних матеріалів з предметів за темами, які підготував вчитель	86,5
<i>Форми оцінювання навчальних досягнень учнів ЗЗО при онлайн-навчанні</i>	
Самостійні письмові роботи	90,5
Тестування на онлайн-платформах	91
Аудіо- чи відеовідповіді учнів	52,5
Опитування в онлайн-режимі або телефонному режимі	50,2
Захист проєктних робіт в онлайн-режимі	88,5

Виходячи з результатів опитування, важливо зазначити, що вчителями закладу освіти проводиться значний обсяг роботи, адже за будь-яких обставин вчитель готує урок, підбирає матеріали, готує та розробляє оцінювання.

Учителі школи постійно вдосконалюють свою педагогічну майстерність навіть в умовах окупації. Звичайно більша частина педагогів покинули окуповані території задля своєї безпеки, як і більшість учнів. Проте це не заважає педагогам брати участь у різних конференціях та вебінарах для поліпшення своїх педагогічних навичок.

На регулярній основі між педагогами відбуваються конференції, де вони обмінюються власним досвідом, проводять лекції-навчання з навчальних дисциплін, здобувають можливість набути нові фахові уміння. Час від часу проводяться семінари-практикуми, “круглі столи”, цікаві методичні заходи. Також творчою групою вчителів було розроблено майстер-клас “Сучасні можливості для дистанційної роботи”.

Засобом стимулювання учнів вчителі називають ведення власного блогу. Педагоги вказують на те, це полегшує взаємозв'язок між ними та учнями. Так учні можуть систематизовано брати необхідний матеріал.

Також вчителі активно використовують проєктні технології в умовах дистанційного навчання. На базі опорного закладу проводиться дослідницько-пошукова робота учнів з багатьох шкільних предметів і на інтегративній основі.

Дистанційне навчання та технології, за допомогою яких воно здійснюється, відкриває перед педагогами та їх діяльністю різноманітність методів, форм та засобів проведення уроків. Тому вчителі ОЗ НВК Асканія-Нова – гімназія намагаються обирати ті форми та методи, які найкраще розвивають здібності учнів, їх інтелект, навички тощо.

Учителі школи створюють комфортні умови для дистанційного навчання учнів. Це проявляється у підборі відповідного змісту, розширенні інформаційного кола, міжпредметної інтеграції.

Адміністрація закладу освіти намагається підтримувати рівень навчання на високому рівні, хоча й в онлайн-режимі. Для цього директор та адміністрація влаштовує діагностувальну роботу вчителів, проводить атестацію освітян, підвищення кваліфікації педагогів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проведене дослідження засвідчує, що організація педагогічної діяльності в умовах дистанційного навчання є досить складною. В умовах сьогоденної ситуації у країні питання дистанційного навчання стоїть дуже гостро. Особливо це стосується тих закладів, які розміщені на окупованих територіях. Таким закладом є ОЗ НВК Асканія-Нова – гімназія. У статті було проведено дослідження педагогічної роботи закладу, досліджено аспекти дистанційної форми навчання. Також ми приділили увагу висвітленню питань професійної діяльності, підвищенню педагогічної майстерності. Окрім того, було проведено опитування стосовно питань взаємодії учнів та педагогів при дистанційному навчанні в опорному закладі, досліджено форми оцінювання, які застосовують вчителі. На основі цього вбачаємо доцільність вивчення проблем дистанційного навчання та пошуку їх розв'язання, подолання труднощів, з якими можуть зустрітися вчителі під час своєї педагогічної діяльності в контексті дистанційного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамова І., Головачук Т. Дистанційне навчання: сучасний погляд а переваги та проблеми. *Витоки педагогічної майстерності*. 2012. № 10. С. 4–6.
2. Гетта В.Г., Єрмак С.М., Джевага Г.В., Шульга О.М., Повечера І.В., Носовець Н.М., Коляда А.М. Дистанційне

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ОПОРНИХ ЗАКЛАДІВ – НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ КОМПЛЕКСІВ У РАМКАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

навчання: дидактика, методика, організація : монографія. 2017. 286 с.

3. Гончарук В.В., Гончарук В.А. Дистанційне навчання у контексті викликів сьогодення. *International scientific and practical conference "Pedagogy and Psychology in the Modern World: the art of teaching and learning": conference proceedings* : "Baltija Publishing", 2021. С. 104–107.

4. Дутчак І. Інноваційні форми роботи в закладах освіти в умовах воєнного стану. *Проблеми освіти*. 2023. № 1 (98). С. 280–298.

5. Єрмак Н.В. Опорний заклад загальної середньої освіти: організація роботи щодо забезпечення якісної освіти. *Педагогічні обрії*. 2020. № 5 (113). С. 4–12.

6. Когут У., Сікора О., Вдовичин Т. Виклики навчання та викладання в умовах війни. *Молодь і ринок*. 2022. № 6 (204). С. 83–88.

7. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстремне дистанційне навчання в Україні. Харків : Міська друкарня. 2020. 409 с.

8. Махиня Л.М., Гнезділова Я.В., Гнатенко В.М. Дистанційне навчання в умовах локдауну і війни в Україні. *"PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА"* : матеріали IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю, до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. 2023. № 2. С. 98–100.

9. Олексюк О., Теряєва Л., Тераєв В. Особливості організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. *Освітологічний дискурс*, № 1 (40). 2023. С. 40–58. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.13>.

10. Овчарук О. Цифрова компетентність учителя: міжнародні тенденції та рамки. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 4. С. 52–55.

11. Опорний заклад – навчально-виховний комплекс Асканія-Нова "Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад – позашкільний навчальний заклад – гімназія" Асканія-Нова селищної ради. URL: <https://an.school.org.ua/administraciya-nz-17-45-15-14-02-2020/>

12. Положення про дистанційне навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 25 квітня 2013. 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.

13. Попович Л.М. Організація управління опорним закладом освіти в умовах дистанційного навчання. The 4th International scientific and practical conference "Science and education: problems, prospects and innovations". 2020. С. 550–555.

REFERENCES

1. Adamova, I. & Gholovachuk, T. (2012). Dystancijne navchannja: suchasnyj pohljad a perevaghy ta problemy [Distance learning: a modern view and advantages and problems]. *Origins of pedagogical skill*. No. 10, pp. 4–6. [in Ukrainian].

2. Ghetta, V.Gh., Jermak, S.M., Dzhevagh, Gh.V., Shuljgha, O.M., Povechera, I.V., Nosovec, N.M. & Koljada, A.M. (2017). Dystancijne navchannja: dydaktyka, metodyka, orghanizacija: monoghrafija [Distance learning: didactics, methodology, organization: monograph]. 286 p. [in Ukrainian].

3. Ghoncharuk, V.V. & Ghoncharuk, V.A. (2021). Dystancijne navchannja u konteksti vyklykiv sjoghodennja [Distance learning in the context of today's challenges]. International scientific and practical conference "Pedagogy and Psychology in the Modern World: the art of teaching and learning": conference proceedings: "Baltija Publishing", pp. 104–107. [in Ukrainian].

4. Dutchak, I. (2023). Innovatsiini formy roboty v zakladakh osvity v umovakh voiennoho stanu [Innovative forms of work in educational institutions under martial law]. *Problems of education*. No. 1 (98). pp. 280–298. [in Ukrainian].

5. Iermak, N.V. (2020). Opornyi zaklad zahalnoi serednoi osvity: orhanizatsiia roboty shchodo zabezpechennia yakisnoi osvity [The main institution of general secondary education: organization of work to ensure quality education]. *Pedagogical horizons*. No. 5 (113). pp. 4–12. [in Ukrainian].

6. Kohut, U., Sikora, O. & Vdovychyn, T. (2022). Vyklyky navchannia ta vykladannia v umovakh viiny [Challenges of learning and teaching in the conditions of war]. *Youth & market*, No. 6 (204). С. 83–88. [in Ukrainian].

7. Kukhareno, V.M. & Bondarenko, V.V. (2020). Ekstre- ne dystantsiine navchannia v Ukraini [Emergency distance learning in Ukraine]. Kharkiv, 409 p. [in Ukrainian].

8. Makhynia, L.M., Hnezdilova, Ya.V. & Hnatenko, V.M. (2023). Dystantsiine navchannia v umovakh lokdaunu i viiny v Ukraini [Distance learning in the conditions of lockdown and war in Ukraine]. *"PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА"* *Materialy IV Naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu, do 20-richchia kafedry farmakohnozii ta botaniky Natsionalnoho medychnoho universytetu imeni O.O. Bohomoltsia – PLANTA+. SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION"*: Proceedings of the 4th scientific and practical conference with international participation, for the 20th anniversary of the Department of Pharmacognosy and Botany of the National Medical University named after O.O. Bohomolets. No. 2. pp. 98–100. [in Ukrainian].

9. Oleksiuk, O., Teriaieva, L. & Teraiev, V. (2023). Osoblyvosti orhanizatsii osvitnoho protsesu v umovakh dystantsiinoho navchannia [Peculiarities of the organization of the educational process in the conditions of distance learning]. *Educational discourse*, No. 1(40). pp. 40–58. DOI: [tps://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.13](https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.13). [in Ukrainian].

10. Ovcharuk, O. (2019). Tsyfrova kompetentnist uchytelia: mizhnarodni tendentsii ta ramky [Teacher digital competence: international trends and frameworks]. *A new pedagogical thought*. No. 4, pp. 52–55. [in Ukrainian].

11. Opornyi zaklad – navchalno-vykhovnyi kompleks Askaniia-Nova "Zahalnoosvitnia shkola I-III stupeniv – doshkilnyi navchalnyi zaklad – pozashkilnyi navchalnyi zaklad – himnaziia" Askaniia-Nova selyshchnoi rady [The main institution is the educational and educational complex Askaniya-Nova "General school of grades I-III – preschool educational institution – extracurricular educational institution – gymnasium" of the Askaniya-Nova settlement council]. Available at: <https://an.school.org.ua/administraciya-nz-17-45-15-14-02-2020/>. [in Ukrainian].

12. Polozhennia pro dystantsiine navchannia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 25 kvitnia 2013. 466 [Regulations on distance learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 25, 2013. 466]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>. [in Ukrainian].

13. Popovych, L.M. (2020). Orhanizatsiia upravlinnia opornym zakladom osvity v umovakh dystantsiinoho navchannia [Organization of the management of the main educational institution in the conditions of distance learning]. The 4th International scientific and practical conference "Science and education: problems, prospects and innovations". pp. 550–555. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.07.2024